

מנהיג ומדינה ישראלית

מנין ולאין?

באטמוספירת הבחירות המתרגשת, ננסה לבחון, בעיקר לאור פרשיות מקראיות, מה נדרש ממנהיג ישראלי? אלו גבולות הוא אינו יכול לעבור? מהם האמצעים השלטוניים בהם אסור לו להשתמש? ולחילופין האם ניתן לדבר על מטרה כיוון דרך למדינה הישראלית?

1. נתחיל ממצרים. מהי המשימה המוטלת על כתפי משה ואהרן בשליחותם? לפני העין במקורות – מה אתם משערים התשובה? ..... [אלו נקודות המרמזות על הצורך במחשבה עצמית....].

שימו לב לפסוקים הבאים:

שמות ג י-יא. שם טז-יח.

שמות ו יג, כו-כז.

לאור היכרותכם עם ספור יציאת מצרים:

א. האם התהליך לא היה יכול להיות קצר יותר [למה מוקשה לב פרעה – אם כל המטרה היא לקבל את הסכמתו ליציאה? – למה בכלל צריך את הסכמתו?].....[!]
 ב. למה לספר לפרעה על הליכה לזביחה של 3 ימים? האין כאן הטעיה? האם זהו שקר גמור [שימו לב לפרק ג פסוק יב ואם תרצו ראו גם שמות טו כב-כו]

2. נמשיך בארון. הארון הוא מרכיב חשוב בכלי המשכן, אך יש לו שימוש גם מחוצה לו. הוא שותף בדרך כלשהי בהנהגת ישראל או לפחות מסמן לפניהם את הדרך.

שימו לב לפסוקים הבאים:

במדבר י לג-לו.

לאור זאת היאך ניתן לפרש את פסוקי ספר יהושע פרק ג א-ד בעיקר ד? מה מטרת 2000 אמה? וממילא מה הפענוח של הפרשה בשמואל א' פרק ד פסוקים א- יא? אם אתם עדין זקוקים להשלמה ראו שמואל א' פרק ב פסוקים יב-יז. וגם את המשך ספור הארון בפרקים ה-ו.

3. נחתום את הפרק המקראי בסיפורו של שאול. למה האיש הסימפטי הזה לא הצליח כמלך? פרשה סתומה אחת ננסה לפענח. שמואל א פרק יג [בעיקר פסוקים ח-יד]. מהו חטאו הנורא של שאול שחורץ את גורלו?.....

לשם בירור יש לשים לב להשוואה שבין שמואל א ח פסוקים ה-ו לבין שמואל א טז פסוק א.

4. האם ניתן להעביר קו רצף בין פרשת מצרים, לפרשת הארון לבין פרשת שאול? האם יש בקו הרצף הזה כדי להשיב תשובות לשאלות שבראש עיונינו?

להשלמה שימו לב לשני המקורות הבאים המציעים פרספקטיבה של ימי הביניים ושל התקופה החדשה שכוללת את תפיסות הסוד.

ראשית ריה"ל הדן על 'החסיד' שהוא 'המושל' במדינה כמו אפלטונית. שימו לב לתכלית העליונה.

מאמר שלישי

(ה) אמר החבר: החסיד הוא המושל, שהרי כל חושיו וכוחותיו הנפשיים והגופניים סרים אל משמעתו והוא מנהיג אותם הנהגה מדינית ממש, כמה שנאמר: ומשל ברוחו מלכד עיר. והוא האיש הראוי לשלט, כי אלו עמד בראש מדינה, היה נוהג בה בצדק, כשם שנהג מנהג צדק בגופו ובנפשו. שכן הוא חוסם את הכוחות המתאווים ומונע אותם מעבר גבולם לאחר שנתן להם חלקם וספק להם כל מה שממלא חסרונם מאכל במידה ומשתה במשורה ורחיצה וכל השייך לה כפי הצורך וכן הוא חוסם את הכוחות הכעסניים השואפים להגלות שלטונו לאחר שספקם ונתן להם חלקם בנצחנות עד כמה שזו נחוצה לוויכוחים בחכמות או בדעות ולשם גערה באנשים רעים ואף לחושים הוא נותן חלקם במידה שהתועלת העולה מפעולתם שבה אליו שכשם שהוא משתמש בידיו וברגליו ובלשונו רק לשם צרך הכרחי ורק מתוך בחירה במועיל כך יעשה לשמיעה ולראיה וכן יעשה לדמיון לסברה למחשבה ולזיכרון ולבסוף לכוח הרצון המשתמש בכל אלה בשעה שהוא עצמו נמצא ברשות הבחירה השכלית ומשרת אותה. אולם אין החסיד מניח לאחד האברים והכוחות האלה לעבר את הגבול בפעולה המיוחדת ומזלזל בייתרם ולאחר שעשה החסיד לכל אחד מאלה כל צרכו ונתן לכוחות הטבעיים מנוחה ושינה במידה מספקת ולחיוניים ערות ותנועה די צרכם לשם פעלה בענייני העולם הזה הוא קורא לעדתו זו (כאשר יקרא המושל הנערץ לחילו הנשמע לו) כי תבוא לעזרתו במאמציו להדבק במדרגה שלמעלה מזו שהשיג במדרגה האלוהית העומדת למעלה מן המדרגה השכלית לשם כך הוא מסדר את עדתו ועורכה במערכה כדרך שסדר משה רבנו ע"ה את עדתו מסביב להר סיני.

האם תוכלו להשיב למשל את משלו? ז"א מה עומד – לאור הנמשל – בשיאו של המשל? הרב קוק הולך אל המחשבה המדינית. הוא רומז למנהיג [בעל המחשבות האציליות] אך מנסח במפורש את המטרה של המדינה.

הרב קוק/שמונה קבצים / קובץ א / תרסח.

תרסח. אין המחשבה האצילית [O1] שלמה באדם, כשהוא מתנשא לצייר את הטוב הכללי, ולהתאמץ לחשוך בו לעצמו, ולעולם כולו, אלא אם כן היא מחפשת אפשרות לצורת חיים כזאת, שתבסס את העולם, במה שתתקן את תכונתו החברתית, ותכריע גם כן לטובה את החיים הפרטיים, בין בחיצוניותם, בין בפנימיותם, ותעמיד את היסוד לבסס את מעמד החיים באופן כזה, שהחיים הנצחיים, שהם קשורים בזיכוכ הנשמות, ואימוצן הרוחני המוחלט, הם יהיו נמשכים והולכים מהתיקון המסודר של המעמדים

החברתיים והפרטיים, ומאוצר המחשבות, שהמחשבה הראשית גורמת להריק על החיים. כל מחשבה שהיא מפקרת את תיקון העולם וסדרי המדינות ופורחת באויר רוחני לבדה, ומתפארת בתיקון נשמות והצלחתן, הרי היא מיוסדת בשקר שאין לו רגלים. וכל מחשבה שדבר אין לה עם הרוממות הנצחיות, ומתעסקת רק עם סדרי החיים החמריים ותיקוניהם, אפילו אם יהיו בה תוכנים מוסריים וארחות צדק ומישרים, סופה להתעכר, מפני קטנותה, ומפני הזוהמא והסרחון שהחיים החמריים לקויים בהם בטבעם, כשהם מנותקים מיסוד חיים נצחיים ותשוקתם. ביחוד תוכר חולשה של מחשבה קיבוצית כזאת, במה שתשים את מרכזה רק בצעירים, שהחיים החומריים משחקים לפניהם בכל מהתלותיהם ושגיוניהם, וזקנים לא יוכלו לקחת בה חלק אמיץ, כי אם ברצון עשוי ובלב מיואש. וכך היא המידה היונית, להביט על הזקנים במבט בוז, כדברי אריסטו, בריטוריקה. ומה לקויה היא מחשבה ציבורית, שאינה יכולה להתפשט יפה על כל חלקיה, ונאמר, כי מלך ד' בהר ציון ובירושלם, ונגד זקניו כבוד.

